

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/34/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5416204053
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:5416204053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, vo veci starostlivosti o t. č. plnoleté dieťa: 1/ O. R., nar. XX.X.XXXX, bytom u otca, a maloleté dieťa 2/ O. R., nar. XX.X.XXXX, bytom u otca, maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny B., deti rodičov, matka: N. R., nar. XX.X.XXXX, bytom D. Z. XXXX/XX, W. G., otec: O. R., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX/X, M., o úprave práv a povinností k deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 12P/62/2017-107 zo dňa 7. novembra 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd I. inštancie výrokom I. maloletú O. R. počnúc právoplatnosťou rozsudku zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok s tým, že otec je povinný platiť na jej výživu sumu 80,- eur mesačne, ktoré výživné je splatné vždy do 15.-teho dňa príslušného mesiaca vopred k rukám matky maloletej. Výrokom II. súd zvýšil vyživovaciu povinnosť matky voči maloletému O. zo sumy 60,- eur na sumu 100,- eur mesačne, a to od 01.09.2017, čím sa mení rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 2P/73/2014-145 zo dňa 10.03.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 7CoP/37/2015-173 zo dňa 10.06.2015, a to v časti zverenia maloletej O. a v časti výživného. Výrokom III. zaviazal matku splatné výživné za obdobie od 01.09.2017 do 07.11.2017 na maloletého O. vo výške 80,- eur zaplatiť k rukám otca do 3 dní. Výrokom IV. styk rodičov s maloletými deťmi súd ponechal na dohode rodičov. Výrokom V. vo zvyšnej časti súd návrh zamietol.

2. Súd po citovaní § 26, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) vecne rozsudok odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že je potrebné prehodnotiť úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, nakoľko na strane ako detí, tak aj ich rodičov (najmä matky) došlo k podstatnej zmene pomerov. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že rozsudok vo veci samej bol vynesený na pojednávaní, ktoré sa konalo v neprítomnosti otca maloletých detí, a to z dôvodu, že v priebehu výsluchu detí (konkrétne výsluchu maloletej O.), za prítomnosti kolíznej opatrovníčky, otec detí podľa vyjadrenia príslušníka justičnej stráže na chodbe pred pojednávacou miestnosťou sediacich ľudí verbálne a fyzicky napadol plnoletú dcéru účastníkov konania, ktorá bola na pojednávaní prítomná ako verejnosť, a to v takej neutíchajúcej intenzite, že justičná stráž bola nútená napokon otca vykázat' z budovy súdu. Uvedené konanie je podľa názoru súdu nezlučiteľné s dobrými mravmi, nakoľko otec napadol vlastné dieťa, pričom dôvod ich vzájomného konfliktu v žiadnom prípade správanie sa rodiča voči dieťaťu neospravedlňuje, v konečnom dôsledku súd dôvod konfliktu nemal

za potrebné ani skúmať. Uvedené správanie jednoznačne poukazuje na psychickú nestabilitu otca ako rodiča, pričom rozhodne nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby osobnú starostlivosť oň vykonával rodič psychicky nestabilný a osobnostne evidentne nevyrovnaný, ktorá skutočnosť je súdu zrejmá bez potreby prípadného znaleckého posúdenia otca detí. Vzhľadom na to, že otec detí svojím pričinením, na základe vlastného správania sa, spôsobil vylúčenie prítomnosti svojej osoby na pojednávaní vo veci a tým sa sám obmedzil na realizácii svojho procesného práva ako účastníka konania, súd pojednával a napokon (vzhľadom na dostatok podkladov pre rozhodnutie) aj rozhodol bez účasti otca.

3. Súd primárne (vzhľadom na logickú postupnosť návrhom rodičov) skúmal existenciu rozhodujúcich dôvodov pre matkou žiadanú zmenu zverenia maloletej O.. Z vykonaného dokazovania mal za to, že súčasné skutkové okolnosti dôvod pre zverenie maloletej O. do osobnej starostlivosti matky skutočne zakladajú, pričom vychádzal najmä z výsluchu rodičov maloletých detí, ako aj zo správy a návrhu kolíznej opatrovníčky a v neposlednom rade z výsluchu samotnej O.. Táto veľmi jednoznačne vyjadrila svoju túžbu bývať s matkou, s ktorou má evidentne dobrý vzťah, pričom bolo preukázané, že bytový problém matky v súčasnosti je doriešený, rovnako ako jej finančná situácia (v porovnaní s predchádzajúcim konaním vo veci). Matka maloletej prejavila evidentný záujem o osobnú starostlivosť o maloletú. Otec vykonávajúci osobnú starostlivosť o maloletú doposiaľ, s návrhom rezolútne nesúhlasil, mal za to, že postoj matky k výchove detí je ľahostajný, najmä mal za to, že matka sa v minulosti detí výslovne a dobrovoľne vzdala. Uvedené tvrdenie mal súd za nepotvrdené, nakoľko z vyššie uvedených rozsudkov vyplynulo, že matka sa osobnej starostlivosti o maloleté deti vzdala vo vzťahu k O. z dôvodu, že mal výchovné problémy v mieste bydliska matky a vo vzťahu k O. z dôvodu nedoriešenej bytovej otázky, na základe čoho súd mal za to, že z jej strany teda nešlo o vzdanie sa detí, ale o logickú uprednostnenie záujmov detí pred záujmami vlastnými, čo je plne v súlade so zákonom aj morálkou. Súd vylúčil možnosť afektívneho resp. aktuálne matkou ovplyvneného rozhodnutia maloletej O., nakoľko jej výpoveď (aj keď značne citovo zafarbená), obsahovo zodpovedala vyjadreniu vôle dieťaťa veku 10 rokov, udávala logické argumenty, pričom za jediný dôvod zotrvania u otca uviedla vyjadrenie jej brata o tom, že by sa tým dotkla otca, ak by od neho chcela odísť, žiaden iný argument na zotrvanie u otca neuviedla, čo svedčí o skutočnosti, že bližší vzťah má so svojou matkou, matku uprednostnila aj pred bratom (čo je vzhľadom na rozdielnosť pohlaví pochopiteľné). Súd zvažil v tejto súvislosti aj vyššie opísané neprípustné správanie sa otca k plnoletej dcére, svedčiace o zrejmom nezvládnutí situácie a psychickej nevyrovnanosti otca a na strane druhej rozvážne správanie a vyjadrenia matky, na strane ktorej v súčasnosti vyhovujúce pomery pre výchovu dieťaťa evidentne sú. Súd zároveň za šťastné nevyhodnotil ani bránenie v komunikácii O. s matkou odopieraním telefonátov a internetovej komunikácie, ktorá skutočnosť z výpovede O. vyplynula, nakoľko uvedené konanie otca je v príkrom rozpore so záujmom nielen dieťaťa, ale aj druhého rodiča. Vzhľadom na kontext skutočností plynúcich z dokazovania súd rozhodol tak, že maloletú O. zveril do osobnej starostlivosti matky.

4. O zmene zverenia maloletého O. súd neuvažoval, a to s prihliadnutím na to, že O. o niekoľko mesiacov dosiahne plnoletosť a bude sa teda rozhodovať sám, pričom z dokazovania potreba zmeny zverenia O. ani nevyplývala. Súd rozhodol o určení výživného otca voči O., pričom vychádzal z jeho príjmov a výdavkov (SZČO s príjmom vo výške 850,- eur mesačne, z čoho platí elektrinu 50,- eur, plyn 50,- eur, vodu 20,- eur, internet 12,98 eur, v rodinnom dome v M.. Zároveň platí energie za byt v W. G. vo výške 78,50 eur mesačne a výživné pre dcéru 120,- eur mesačne. Denne pracovne cestuje do N., s čím má cestovné výdavky vo výške 28,25 eur mesačne, odvody vo výške 142,20 eur a zdravotnú poisťovňu 55,02 eur, povinné zmluvné poistenie 26,01 eur /3 mesiace a mesačne ukladá na účet oboch maloletých detí sumu po 10,- eur), z príjmov a výdavkov matky (príjem z pracovného pomeru v D. V. Z., s.r.o, W. G., a to vo výške cca 600,- eur mesačne netto, výdavky sú vo výške 600,- eur mesačne, spláca úver Z., a.s. po 119,57 eur, PSP, a.s., po 16,60 eur mesačne, TV a internet 21,58 eur, výživné na O. a O. 150,- eur mesačne, na D. 100,- eur, mobil 40,- eur, pohonné látky 30,- eur, drogéria 60,- eur mesačne), ako aj z aktuálnych potrieb maloletej, pričom dospel k záveru, že suma 80,- eur mesačne pomerne pokrýva aktuálne potreby maloletej O.. Zároveň vyhovel návrhu otca na zvýšenie výživného na maloletého O., a to do výšky 100,- eur mesačne, a to s prihliadnutím na jeho aktuálne potreby (cestovné 21 dní, 2 x cesta po 0,83 eur, t.j. 34,86 eur mesačne, pracovné oblečenie 40,- eur ročne, obedy v škole 25,84 eur, strava doma 100,- eur, mobil 10,- eur mesačne a vreckové 10,- eur mesačne), pričom je v možnostiach matky takto určené výživné riadne a včas platiť. Vo zvyšnej časti (zvýšenie výživného, úprava styku) súd návrhy rodičov zamietol, a to s prihliadnutím na to, že zmenou zverenia maloletej O. sa súčasne vyriešila komplikácia realizácie styku matky s maloletou, pričom návrh nebol odôvodnený tým, že by mala matka v úmysle zabraňovať styku otca s maloletou O., pričom sama uviedla, že ona je prístupná

rozumnej dohode a nechce otcovi brániť v styku s dieťaťom. Zároveň zvýšenie výživného na maloletého O. žiadané otcom od 01.09.2016 je vzhľadom na poslednú úpravu výživného (rozsudkom Krajského súdu Žilina č. k. 7CoP/37/2015-173 zo dňa 10.06.2015) od žiadaného dátumu vzhľadom na absenciu preukázania takej zmeny pomerov predčasná a postačujúca od 01.09.2017. Súd rozhodol aj o splatnom výživnom za obdobie od 01.09.2017 do 07.11.2017 na maloletého O. vo výške 80,- eur (dva mesiace po 40 eur), pričom matke uložil povinnosť zaplatiť splatné výživné vzhľadom na jeho výšku a pomery matky do 3 dní.

5. Proti rozsudku súdu I. inštancie podal odvolanie otec detí z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), g) a h) CSP. Otec detí sa s vydaným uznesením nestotožňuje, nakoľko má za to, že súd I. inštancie nedostatočne zhodnotil skutkový stav, keď vydaným uznesením absolútne nevzal v úvahu predchádzajúce okolnosti (predchádzajúcu starostlivosť otca o maloleté deti, správanie a starostlivosť matky o maloleté deti, atď.). Dôvodnosť odvolania otec odôvodňuje tým, že súd I. inštancie rozhodol na pojednávaní bez toho, aby dal priestor účastníkom navrhnúť ďalšie dôkazy, či vyjadriť sa ku všetkým produkovaným dôkazom. Pred vyhlásením rozhodnutia nevyzval na predloženie dôkazov a neumožnil im podať vyjadrenie ku všetkým skutočnostiam prezentovaným pred súdom, čím zaťažil konanie procesnou vadou, ktorej dôsledkom je odňatie práva konať pred súdom. Súd I. inštancie konal na pojednávaní konanom dňa 07.11.2017 bez prítomnosti otca a to napriek tomu, že k jeho vykázaní z budovy súdu došlo bez akéhokoľvek overovania len v dôsledku nedorozumenia, pričom konajúcemu súdu, hoc pri incidente otca a staršej dcéry, prítomný nebol (a nebol prítomný ani člen justičnej stráže), postačovalo na vytvorenie si názoru, ako tento uvádza na str. 5 rozsudku, že správanie otca jednoznačne poukazuje na psychickú nestabilitu otca ako rodiča, a to bez náležitého znaleckého dokazovania.

6. Súd I. inštancie sa nevysporiadal so všetkými predloženými dôkazmi, vykonanie ktorých bolo nevyhnutné pre posúdenie skutočnosti, či sú alebo nie sú dané dôvody na zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matke, a či je to v najlepšom záujme maloletej. Spôsobilosť matky riadne vychovávať maloleté dieťa nijako neskúmal a nezisťoval ani prostredníctvom kolízneho opatrovníka, urobil tak len na základe vyjadrenia maloletej, nehľadiac na jej rozumovú a vôľovú vyspelosť. Je pochopiteľné, keď maloletá chce tráviť čas s matkou, keď ju túto z dôvodu nezájmu matky nevidí takmer 10 mesiacov. Súd I. inštancie neoveroval pravdivosť tvrdení maloletej ani v danej situácii nedal vykonať znalecké dokazovanie. Otec nepovažuje za vyriešený bytový problém matky (str. 5 rozsudku), podľa jeho vedomostí žije matka i napriek jej vyjadreniu i v súčasnosti v prenajatom byte, ktorý nájom podľa jej tvrdení musela opustiť v dôsledku nevhodného správania sa maloletého syna.

7. Otec poukazuje na nesprávne tvrdenia maloletej, keď matka bola namiesto dvoch dní s maloletou dva týždne, pričom otec sa na to hneval len z dôvodu, že maloletá bola odcestovaná i napriek dohode s matkou i v nedeľu, kedy sa má pripravovať do školy. Odmietla, že maloletej nechce dávať telefón, nechce jej ho len kúpiť z dôvodu jej veku. Naopak sám deti vyzýva, aby ju kontaktovali napr. na Vianoce či Nový rok. Z dôvodu veku nepovažuje za vhodné, aby maloletá mala vlastné účty na sociálnych sieťach ako facebook. Spôľahlivosť tvrdení maloletej rozporuje aj súd, keď z vyjadrenia kolíznej opatrovníčky vyplynulo okrem iného, že matka sa s deťmi nestretáva riadne, napriek tomu, že otec jej v tom nebráni. Poukazuje aj na rozpor u kolízneho opatrovníka, keď navrhol zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky, pričom neskúmal v akých podmienkach matka žije.

8. K záujmu matky dodáva, že táto sa od času, kedy boli deti zverené do starostlivosti otca stretla s nimi asi 10x a to vždy po uplynutí niekoľko mesačných intervaloch. I z uvedeného zriedkavého stretávania sa matky s deťmi má otec za to, že návrh matky na zverenie maloletej do starostlivosti matky bol podaný len z dôvodu výživného a nie najlepšieho záujmu maloletej. Otec maloletej nechce, aby maloletá trpela kvôli ješitnosti matky. Za nepodložené považuje otec maloletej i tvrdenia matky, kedy táto udáva, že otec posielal maloleté dieťa zanedbané a špinavé. Poukázal na to, že to bol práve otec, kto naučil deti základné hygienické návyky, že súdny dohľad nad t. č. plnoletým O., ktorý dostal v čase starostlivosti matky, bol zrušený v čase starostlivosti otca. Otec považuje za fatálnu chybu ak súd napriek dôkazom a uvedeným skutočnostiam nijako nepreveroval schopnosť matky adekvátne sa o maloleté dieťa postarať. Súd I. inštancie sa absolútne nezaoberal tvrdeniami otca, ohľadom negatívneho vplyvu výchovy matky na obe maloleté deti, ani tou skutočnosťou, že v čase starostlivosti otca sa nielen ich správanie a študijné výsledky nepomerne zlepšili. Obe deti majú diagnostikovanú dislexiu, discalculiu, poruchu vnímania a hyperaktivitu. Matka sa o deti dlhšiu dobu nestarala tak ako by mohla a mala. Príkladom je starostlivosť o

t. č. plnoletého O., keď v čase po operácii očí, kedy bolo potrebné denne s ním oči cvičiť, jej ľahostajnosť spôsobila, že O. na jedno oko nevidí.

9. Nerovnosť účastníkov konania videl otec nielen v nemožnosti otca zúčastniť sa pojednávania, ale aj v tom, že prevzal všetky návrhy a argumentáciu matky, avšak dôkazy, ktoré predniesol otec nezohľadnil. Podľa názoru otca súd I. inštancie odňal otcovi možnosť konať pred súdom, nakoľko sa nemohol zúčastniť, nemohol predkladať ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, nebolo vykonané šetrenie pomerov u matky, nebolo vykonané znalecké dokazovanie. Závery, správy a šetrenia kolízneho opatrovníka v danej veci však nezodpovedajú požadovaným skutočnostiam. V jeho správach a vyjadreniach takéto informácie úplne absentujú a súd sa i napriek uvedenému s ich obsahom uspokojil. Otec nesúhlasil s tým, že súd I. inštancie nemal za potvrdené, že matka sa svojich detí vzdala, nakoľko tak matka mala urobiť z dôvodu najlepšieho záujmu detí pred vlastným záujmom. K predmetnému otec uviedol, že matka sa starostlivosti o maloleté deti vzdala už dva dni pred pojednávaním na Okresnom súde Dolný Kubín, kedy otcovi odovzdala syna so slovami „A teraz za neho plať Ty.“, z dôvodu, že maloletý mal tak veľa vymeškaných neospravedlivených hodín v škole, že matke hrozilo trestné stíhanie. Otec dostal obe deti do starostlivosti s jednou igelitovou taškou oblečenia a jednou igelitkou školských vecí pre každého. V neposlednom rade považuje za nesprávne, absolútne nezdôvodnené a v rozpore s najlepším záujmom detí rozdelenie súrodencov. K rozdeleniu možno pristúpiť len vtedy, keď vychádza z ustálených pomerov, prípadne vtedy, keď rozdelenie nebude znamenať stratu sústavného kontaktu medzi súrodencami. V prípade maloletých súrodencov je nežiaduce a nevhodné a vo väčšine prípadov aj v neprospech týchto maloletých detí, aby sa pri rozhodovaní o zverení do starostlivosti rozdeľovali. V súlade s vyššie uvedeným považuje v rozpore i rozhodnutie ohľadom styku, kedy uvádza, že evidentne sú medzi rodičmi konflikty a nemajú spolu dobrý vzťah, napriek tomu však nepovažuje za dôvodné a vhodné striktné upravovať styk.

10. Otec vidí pochybenie aj v rozhodnutí, že zastupovať a spravovať majetok maloletej bude len matka, a nie obaja rodičia, čím neodôvodnene zasiahol do rodičovských práv a povinností otca. Právo zastupovať svoje maloleté dieťa a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia, pokiaľ neboli na rodičovských právach a povinnostiach obmedzení. Poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/61/2011, keď rodičovské práva a povinnosti podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine zostávajú obidvom rodičom zachované aj po rozhodnutí súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

11. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov matky neskúmal majetkové pomery s ňou spoločnej osoby, pričom ako vyplýva zo zvukovej nahrávky na pojednávaní konanom dňa 7.11.2017 mal súd I. inštancie vedomosť, že partner matky má minimálnu mzdu „len“ na papieri. Z vyjadrení matky je evidentné, že táto nemá vedomosť o tom, aké výdavky má maloletá O., a teda je nutné mať pochybnosti o jej schopnosti tieto výdavky zvládnuť. Tiež otec maloletých detí považuje za nesprávne rozhodnutie súdu I. inštancie ohľadom nepriznania spätného výživného na maloletého, kedy konajúci súd na jednej strane uznáva, že maloletému vzrástli náklady nástupom na strednú školu, bez adekvátneho odôvodnenia však výživné na tohto priznáva až od 1.9.2017, čím sa uvedené stáva nepreskúmateľným. V danej veci má preto z vyššie uvedeného za to, že súd pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností dostatočne nezisťoval a nevykonal dokazovanie. V závere navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu I. inštancie na ďalšie konanie. K svojmu odvolaniu predložil Správu o výchove a vzdelávaní maloletého, žiadosti o prestup maloletých detí z inej základnej školy a úradného záznamu spísaného rodinnou asistentkou.

12. K vyjadreniu odvolania sa vyjadřila matka. Otec neustále hľadá spôsob, aby znevážil rozhodnutie súdu, naťahoval čas, urážal matku a trápil ich deti, hlavne maloletú O.. Otec so svojou matkou maloletú ovplyvňujú, vedú k tomu, aby vždy povedala tak ako chcú oni, samozrejme za nejakú odmenu. Je úplne jasné, že dcéra chce žiť v spoločnej domácnosti so mnou. So svojimi deťmi má matka skvelý vzťah, ako ich zverili otcovi, robil všetko preto, aby sa s nimi nestretávala, aby nebola s nimi v kontakte, brával im telefóny, na moje sms-ky odpovedal veľmi málo. Matku neustále vykresľuje ako neschopnú, ktorá môže zato ako dopadla naša rodina. Otec si doteraz neuvedomil, že nemalé pričinenie má na tom aj on. Otec v odvolaní uvádza, že deti boli mojim zapríčinením zanedbané po zdravotnej stránke, v školskej príprave, čo nie je pravda. Deťom sa vždy venovala ako bolo potrebné. Maloletá nemala nikdy žiadne problémy s učením. V určitom čase súhlasila, aby boli deti zverené do otcovej starostlivosti, nebolo jej to jedno, znášala to veľmi ťažko, no musela riešiť dlhy z manželstva, bývanie, prácu, všetko časom zvládla, jej život sa konečne dostal do normálnych koľají. Otec tvrdí, že sa o deti príkladne staral a stará, pravdou je

opak, otec s deťmi v minulosti strávil vždy len pár hodín, tak ako mu to vyhovovalo. Čo sa týka výživného, neplnil ho načas ani v plnej výške, doteraz dlhuje nemalé finančné prostriedky i napriek tomu, že mal aj má pomerne vysoký príjem, ktorý pravdivo nepriznal. Počas manželstva nadobudol kopu exekúcií hlavne za neodvádzanie odvodov do zdravotnej a sociálnej poisťovne a tým zaťažil ich vlastný byt, ktorý neužívame a hľadá možnosť ako toto dať do poriadku. Otec poukazuje na matkine majetkové pomery, na jej príjem aj na príjem jej priateľa, ktorý nemá vôbec nič s tým, čo riešia s otcom, netýka sa ho to. Z uvedeného navrhujem, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu I. inštancie.

13. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník maloletých detí. Dňa 07.11.2017 bol vykonaný pohovor na súde I. inštancie s maloletou na základe skutočnosti, že dňa 27.06.2017 matka mal. detí doplnila svoj návrh o zverenie maloletej do svojej osobnej starostlivosti. Počas pohovoru maloletá uviedla, že vie prečo je na súde a ona by chcela ísť k mame. Vyjadrenia mal. O. sprevádzal silný plač z dôvodu, že ale nechce ublížiť otcovi, lebo brat jej povedal, že by mu tým ublížila. Na otázku súdu, že v prípade keby bola zverená do starostlivosti matky by musela zmeniť aj školské zariadenie maloletá uviedla, že jej to nevádi lebo tam už do školy chodila, pozná deti a má tam aj kamarátky. K stretávaniu s matkou uviedla, že naposledy bola s matkou, bratom a matkiným priateľom na W. a boli tam dva dni a otec sa hneval, že boli až dva dni. Ďalej uviedla, že s bratom má dobrý vzťah, ale veľmi by chcela byť s matkou. Počas pohovoru s mal. O. sa za dverami pojednávacej miestnosti odohral incident medzi otcom mal. detí a jeho dospelou dcérou, ktorý keď počula mal. O. plakala ešte viac a uviedla, že toto bolo doma stále. Po utíšení sa situácie pred pojednávacou miestnosťou a taktiež utíšení sa maloletej ešte uviedla, že s matkou nie je mimo osobných stretnutí v kontakte, lebo jej otec nedáva telefón a keď aj bola v kontakte s mamou tak cez bratov telefón. K vyššie uvedenému odvolaniu otca mal. detí uvádzame, že vzhľadom na vyjadrenie maloletej počas pojednávania dňa 07.11.2017, ktorá jasne vyjadrila svoju túžbu žiť v spoločnej domácnosti s matkou, s ktorou má dobrý vzťah navrhol maloletú zveriť do starostlivosti matky. Máme za to, že maloletá vzhľadom na jej vek bola v čase vykonania pohovoru dostatočne rozumovo vyspelá aby vedela vyjadriť svoju vôľu, ktorú aj prejavila na pojednávaní osobne. K vyjadreniu otca, že bola mal. O. vo svojej výpovedi krátko pred vstupom do pojednávacej miestnosti inštruovaná matkou uvádzame, že v čase keď sa začalo pojednávanie bola už matka s dospelou dcérou v pojednávacej miestnosti a otec s maloletými sa dostavil až niekoľko minút po začiatku pojednávania, nakoľko meškali (z vyššie uvedeného vyplýva, že sa mal. nemala kedy stretnúť s matkou). Počas vykonávania pohovoru s maloletým bola maloletá vonku pred pojednávacou miestnosťou spolu s rodičmi a ostatnými prítomnými rodinnými príslušníkmi. Pred vstupom mal. O. do pojednávacej miestnosti otec maloletej nijakým spôsobom neavizoval, že by matka na mal. O. nejakým spôsobom vplývala. Pred vstupom maloletej do pojednávacej miestnosti ako aj po skončení pojednávania sa mal. O. zdržiavala v prítomnosti matky, objímala ju tak ako aj ju matka a držala ju neustále za ruku. Počas čakania na vyhlásenie rozsudku maloletá uviedla, že sa teší, že už bude u mamy, i tu bola maloletá v tesnej blízkosti matky, neustále držiac ju za ruku. K vyjadreniu otca, že kolízny opatrovník navrhoval zverenie mal. dieťaťa do osobnej starostlivosti matky a pritom dehonestuje záujem matky a mal. dieťaťa, keď udáva, že sa matka s deťmi riadne nestretáva, napriek tomu, že jej v tom otec nebráni uvádzame, že vyjadrenie, že sa matka s mal. deťmi nestretáva je uvedenie otca zo dňa 12.06.2017, kedy sa na náš úrad dostavil otec mal. detí za účelom jeho vyjadrenia sa k jeho bytovým a sociálnym pomerom na základe žiadosti súdu I. inštancie. Vyššie uvedené je v správe z prešetrených pomerov zo dňa 12.06.2017 podané na súde I. inštancie dňa 12.06.2017 k sp. zn. 26P/62/2017-52. K vyjadreniu otca mal. detí k prešetreniu pomerov na strane matky mal. detí, ktoré uvádza v niekoľkých bodoch odvolania, že kolízny opatrovník prešetril pomery na strane otca mal. detí na žiadosť súdu I. inštancie, ktorý nežiadal o prešetrenie pomerov na strane matky maloletej. Počas všetkých pojednávaní (zvýšenie výživného, úprava styku s mal. deťmi, na pojednávaní doplnená zmena zverenia mal. O., výchovné opatrenie) otec detí žiadnym spôsobom neverbalizoval nevhodné bytové podmienky na strane matky mal. detí a kolízny opatrovník mal za to, že nie je potrebné uskutočniť prešetrenie sociálnych a bytových pomerov na strane matky mal. detí.

14. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka sa vyjadril otec. Počas pohovoru na pojednávaní dňa 07.11.2017, boli prvé slová maloletej či vie prečo je na súde „Ani moc nie“. Nesprávnymi otázkami kurátorky vplynulo, že jediným pránim maloletej je ísť k matke. Podľa názoru otca situácia nie je taká jednoznačná a dcéra by chcela byť s oboma rodičmi. K incidentu, ktorý sa odohral na súde uviedol, že tak ako bola v spoločnej domácnosti voči nemu matka, rovnako je aktuálne voči nemu násilná staršia dcéra. Maloletá bola inštruovaná matkou pred vstupom do pojednávacej miestnosti, kedy bol v súdnej sieni maloletý O. a dcéra stála na chodbe s matkou, čo kurátorka zo svojho miesta mohla vidieť. Nepreverenie pomerov

matky a obhajovaním sa, že otec nikdy zlé pomery matky neavizoval je fatálnym zlyhaním kurately na tomto pojednávaní.

15. K vyjadreniu matky sa vyjadril otec. Matka vo svojom vyjadrení uvádza, že neustále hľadá spôsob na zneváženie otca. Matka si neuvedomuje, že je jeho právom podať odvolanie ak je presvedčený, že súd nerozhodol správne. Matka naposledy navštívila deti začiatkom januára 2018, keď ich doviedla po spoločne strávených vianočných sviatkoch, pričom do konca februára ich nenavštívila. Maloletá preto ráta dni, kedy zas uvidí matku preto, že matka nejaví dlhodobý záujem o maloleté deti. Matke nikdy v stretnutí nebránil, problémy mal len v prípade, ak sa mu matka po troch mesiacoch ozvala v čase, keď už mal s maloletými plány a uhradený pobyt. Nedostatok záujmu zo strany matky dokladá tvrdením, že maloletý O. v 6. triede ZŠ prepadol len pre jej nezáujem. Neustálym kriminalizovaním a diskreditovaním jeho osoby ho matka pripravila o veľmi dobre platenú spoluprácu a poškodila jeho dobré meno. Vďaka matke sa rovnako ako ona dostal do finančných ťažkostí, na rozdiel od matky nie svojím pričinením. Nikdy sa však starostlivosti o deti nevzdal. Opakovane zdôraznil, že matka sa starostlivosti o maloleté deti dobrovoľne vzdala, vrátane s možnosťou nakladania s finančnými prostriedkami detí. Išlo o rodičovskú dohodu, ktorú schválil súd. Na pojednávaní matka tvrdila, že uhrádza nájomné sama, čím uprednostnila potreby priateľa pred potrebami detí. Všetky tvrdenia matky sú účelové, bez akýchkoľvek dôkazov.

16. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom I. inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca maloletých detí nie je dôvodné.

17. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody otca predostreté v odvolaní a na to, že ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na zverenie maloletej O. matke, či bolo výživné určené na t. č. plnoletého O. v správnej výške a či je správne určený styk rodičov s deťmi.

18. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd I. inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

19. Návrhom zo dňa 1.9.2016 sa otec domáhal zvýšenia výživného k maloletým deťom O. a O.. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.6.2018 vyplýva, že otec s deťmi žije v rodinnom dome svojej matky. Mesačné náklady na domácnosť u otca pozostávajú z poplatkov za elektrinu 50,- eur, plyn v sume 100,- eur a vodné, stočné 20,-eur. Príjem otca tvorí 1.000,- eur z jeho živnosti a 2x23,52 eur za rodinné prídavky deťom. Matka si riadne plní svoju vyživovaciu povinnosť. Otec uviedol, že matka deti navštívila naposledy v apríli 2017. S deťmi je matka možno v kontakte cez Facebook. K stretávaniu detí s matkou dodal, že matke ani maloletým deťom nebráni v stretávaní sa, len žiada matku, aby dodržiavala dohodnuté termíny.

20. Matka sa návrhom zo dňa 27.9.2016 domáhala stretávania sa s maloletými deťmi každý tretí víkend v mesiaci po rannej zmene v čase od soboty 13.00 hod. do nedele 15.00 hod., vianočné a veľkonočné sviatky, prázdniny okrem letných každý druhý rok, letné prázdniny každý rok v auguste. Konanie o tomto návrhu bolo spojené spolu s konaním o návrhu otca uznesením súdu I. inštancie č. k. 12P/62/2017-40 zo dňa 13. marca 2017. Matka na pojednávaní zo dňa 27.6.2017 navrhla, aby jej súd zveril maloletú O. do osobnej starostlivosti.

21. Podľa § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

22. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

23. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

24. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

25. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom otca, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Povinnosťou osôb prítomných v pojednávacej miestnosti je zdržať sa všetkého, čo by mohlo rušiť dôstojný a plynulý priebeh pojednávania v zmysle § 174 CSP. Súd môže odoprieť prístup na pojednávanie osobám, ktoré rušia dôstojný priebeh pojednávania. Zo zápisnice ako aj zo zvukovej nahrávky pojednávania vyplýva, že otec sa v čase, keď súd I. inštancie vykonával výsluch maloletej, dostal do konfliktu s najstaršou dcérou účastníkov konania sprevádzaným hlasným krikom a fyzickým útokom aj zo strany otca. Z týchto dôvodov je pochopiteľné, že otec bol vykázaný z budovy súdu a sudca ho nepripustil na pojednávanie. Týmto postupom mu nebolo odopreté právo na predkladanie dôkazov, ktoré právo realizoval počas celého konania a ani v odvolaní nepoukazuje na žiadne ďalšie nové dôkazy, ale opakovane poukazuje na tvrdenia a argumenty už predložené v predchádzajúcich vyjadreniach.

26. V záujme dieťaťa je predovšetkým aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie a aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované všetky jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

27. Otec počas celého konania poukazuje na matkinu nespôsobilosť postarať sa o svoje deti a na svoje výsledky pri výchove detí. Uzavretie dohody medzi rodičmi o úprave osobnej starostlivosti a styku s maloletým vykresľuje ako vzdanie sa detí jej matkou. Obaja rodičia pritom uznávajú, že maloletý O. potreboval zmeniť prostredie v dôsledku jeho správania ovplyvneného najmä jeho kamarátmi v W. G.. Je pochopiteľné, že v tejto situácii bolo vhodné, aby maloletá O. odišla bývať so svojím bratom k otcovi, pričom matka ju nežiadala zveriť do svojej starostlivosti, pretože nemala doriešenú svoju bytovú otázku. Nakoľko však došlo k zmene okolností - matka si doriešila svoju bytovú otázku a maloletá O. sa vyjadrila, že by rada bývala so svojou matkou aj napriek odlúčeniu od brata - je vhodné prihliadnuť na najlepší záujem dieťaťa a zveriť maloletú jej matke. Z vyjadrenia maloletej vyplýva, že u matky sa cíti lepšie ako momentálne u otca. Z vyjadrenia maloletej nevyplýva, že by k otcovi prechovávala negatívny vzťah, naopak nechcela ho raniť, súd však musí sledovať najlepší záujem dieťaťa, ktorý maloletá sama vyjadrila.

28. Za situácie, kedy obaja rodičia sú všeobecne rovnako spôsobilí sa o svoje dieťa riadne starať (daný prípad), je potrebné zohľadniť najmä osobnosť dieťaťa a jeho schopnosť sa vysporiadať s enormnou záťažou, ktorú rozpad rodiny prináša. Je potrebné brať ohľad na citovú orientáciu dieťaťa, aj hodnotu danú stálosťou výchovného prostredia a na možnosť zachovania a rozvíjania jeho citových väzieb k blízkym osobám aj v širšom okolí, k jeho priateľom a záujmom. V neposlednom rade je potrebné vziať do úvahy - a to najmä u malých detí - ktorý z rodičov sa o dieťa doteraz osobne staral, dbal o jeho citovú a rozumovú výchovu a v podstate predstavoval pre dieťa ústrednú osobu, ku ktorej je citovo pripútané. U starších detí, ktoré sú už schopné formulovať svoje prania a predstavy o ďalšom spolužití s rodičmi, je treba prihliadnuť predovšetkým k ich praniam, najmä ak korešpondujú so záverom zisteným

dokazovaním. Odvolací súd má pritom za to, že v tejto veci súd I. inštancie tieto kritériá splnil, pretože odôvodnenie svojho rozhodnutia založil na uprednostnení záujmu maloletého podloženého vykonaným dokazovaním.

29. Nespôsobilosť matky vychovávať maloletú otec odôvodňuje najmä problémami s t. č. plnoletým O.. Z vyjadrení rodičov ako aj z obsahu pripojených spisov má súd za to, že uvedené by nemalo byť prekážkou pri výchove maloletej O.. Obidvaja rodičia si uvedomili v tomto prípade problém a sama matka uznala, že pre t. č. plnoletého O. bude dôležitá zmena prostredia, čo sa ukázala ako správna voľba. Z pripojených spisov však vyplýva, že s maloletou O. neboli žiadne výraznejšie problémy a maloletá mala bližší vzťah s matkou. Keďže však matka nemala vyriešenú bytovú otázku, v tom období bolo vhodnejšie určenie maloletej O. do osobnej starostlivosti otca.

30. K určeniu styku rodičov t. č. plnoletého O. a maloletej O. odvolací súd poukazuje aj na predchádzajúcu úpravu styku, kde súd nerozhodol o spôsobe a rozsahu styku medzi rodičmi a deťmi. Aj vzhľadom ku vzdialenosti medzi oboma rodičmi odvolací súd považuje preskúmaný výrok za správny. Otec sám nežiadal určiť určitým spôsobom styk s deťmi, preto v prípade ak sa styk s deťmi nebude realizovať uspokojivo, môže následne podať návrh na zmenu tohto rozsudku v časti realizácie styku. I keď je možné akokoľvek chápať postoj rodiča, ktorý nebol v konaní úspešný, nezostáva než konštatovať, že v týchto prípadoch je predovšetkým vecou rodičov, aby po vzájomnej dohode umožnili dieťaťu čo najširší kontakt s oboma rodičmi, pretože žiadny súd nemôže svojím všeobecným výrokom zabezpečiť bezproblémové fungovanie vzájomných rodinných vzťahov.

31. K úprave zastupovania a správy majetku maloletej O. odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 26/05-37 zo dňa 6. júla 2006 podľa ktorého: „Podľa názoru ústavného súdu zákonodarca nemal v úmysle obmedziť rodičovské práva v zmysle čl. I § 38 Zákona o rodine, hoci spôsob formulácie signalizuje možnosť výkladu aplikácie tohto ustanovenia ako obmedzenie rodičovských práv jedného z rodičov (ktorým potom je ale aj zverenie dieťaťa do výchovy - starostlivosti jedného z rodičov na čas po rozvoде manželstva), ku ktorému reálne po rozvoде rodičov musí dochádzať. Nejde však o zásah do rodičovských práv za podmienok ustanovených v čl. I § 38 Zákona o rodine, ale o zásah vyvolaný rozvodom manželstva, ktorý zužuje reálne možnosti výkonu rodičovských práv rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do starostlivosti. Toto však nemá taký obsah, rozsah a charakter, ktorý by bolo možné označiť ako obmedzenie rodičovských práv, preto ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne posúdiť napadnuté ustanovenie aj vo vzťahu k čl. 13 ods. 4 ústavy.“

32. Upravenie zastupovania a spravovania majetku maloletej týmto spôsobom sa nedá považovať za sankciu ako v prípade pozbavenia alebo obmedzenia rodičovských práv a povinností, ale ako logické usporiadanie vzťahov vzhľadom k zvereniu maloletej O. do osobnej starostlivosti matky.

33. Ani ďalšie odvolacie námietky otca odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Tieto sú totožné, ako boli prednesené v konaní pred súdom I. inštancie a súd I. inštancie sa s nimi vo svojom odôvodnení riadne a vyčerpávajúco vypořiadal. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť zmenu rozhodnutia, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

34. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie ako vecne správny, s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

35. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

36. Senát odvolacieho súdu prijal tento rozsudok pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu I. inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde I. inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom I. inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).